

โรคเอดส์ในสังคมไทย
การตอบสนองของสาธารณชน และ รัฐบาล

นางสาว เออีโกะ โคะโบริ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

หลักสูตรไทยศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-363-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AIDS EPIDEMIC IN THAI SOCIETY:
A STUDY OF PUBLIC AND GOVERNMENT RESPONSES

Eiko Kobori

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Thai Studies Program

Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-363-7

Thesis Title: AIDS Epidemic in Thai Society

A Study of Public and Government Responses

By: Eiko Kobori

Program: Thai Studies

Thesis Advisor: Dr. Montri Chenvidyakarn

Accepted by the Graduate School, Chulalongkorn
University in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Master's Degree/

Santi Thoongsuwan

----- Dean of Graduate School
(Associate Professor Santi Thoongsuwan, Ph.D.)

Thesis Committee

Suwadee T. Pattana

----- Chairperson
(Associate Professor Suwadee T. Pattana, Ph.D.)

Montri Chedya

----- Thesis Advisor
(Dr. Montri Chenvidyakarn, Ph.D.)

Matrini Ruktanonchai

----- Member
(Dr. Matrini Ruktanonchai, Ph.D.)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เออีโกะ โคะโบะริ : โรคเอดส์ในสังคมไทย การตอบสนองของสาธารณชน และ รัฐบาล
(AIDS EPIDEMIC IN THAI SOCIETY : A STUDY OF PUBLIC AND GOVERNMENT RESPONSES)
อ. ที่ปรึกษา : ดร. มนตรี เจนวิทย์การ . 234 หน้า ISBN 974-634-363-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ สร้างภาพรวมและค้นคว้าถึงอิทธิพลของการแพร่ระบาดของโรคเอดส์
ในสังคมไทย โดยเน้นการสนองตอบของรัฐบาล และ สาธารณชน

หลังจากมีรายงานของผู้ป่วยโรคเอดส์รายแรกในเมืองไทยในปี พ.ศ. 2527 เชื้อไวรัส เอช ไอ วี ซึ่งเป็น
เชื้อที่ทำให้เกิดโรคเอดส์ขึ้นได้แพร่ระบาดในประชาชนไทยอย่างรวดเร็วกระทั่งหัน อันมีเหตุมาจากการใช้เข็มฉีดยา
เสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นร่วมกัน และการบริการทางเพศซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลาย

ในระยะแรกหน่วยงานภาครัฐ ยกเว้นกรมควบคุมโรคติดต่อและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พยายามเพิกเฉย
และปกปิดเรื่องโรคเอดส์ เพราะกลัวผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ แต่ภายหลังจากการเปิดเผยผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี
โดยการรับเลือดในระหว่างผ่าตัดในปี พ.ศ. 2530 ประชาชนก็ตื่นตัวกลัวการติดเชื้อ เอช ไอ วี มากขึ้น

หลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อ เอช ไอ วี อย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้นในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดจึงเห็น
ได้ชัดเจนนับแต่ ปี พ.ศ. 2531 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในสมัยนั้น ก็ได้เริ่มแสดงความห่วงต่อสถานการณ์
โรคเอดส์โดยเปิดเผย แต่สมาคมการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นแห่งหนึ่งกลับต่อต้านการกระทำดังกล่าวอย่างรุนแรง
ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ได้รับการเผยแพร่ขณะนั้น จะถึงสร้างภาพเชิงลบของโรคนี เพื่อที่จะสร้างความตื่นตัวของ
ประชาชนในเรื่องโรคเอดส์อย่างเร่งด่วน ในเวลาเดียวกันรัฐบาลมีความประสงค์ที่จะให้ร่างพระราชบัญญัติโรคเอดส์
ถูกตราขึ้นเป็นกฎหมาย เพื่อที่จะควบคุมกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอช ไอ วี โดยใช้กฎหมายบังคับอย่างเข้มงวด
ในร่างกฎหมายดังกล่าวจะมีโทษการจับกุมคุมขังในกรณีจำเป็นด้วย ด้วยการสนองตอบต่อปัญหาโรคเอดส์ของรัฐบาล
ดังกล่าว ประชาชนจึงหวาดกลัวโรคเอดส์และทั้งรังเกียจและกีดกันโคดเคี้ยวผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี และผู้ป่วยโรคเอดส์
โดยเปิดเผย

ภายใต้รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน กระทรวงทุกกระทรวงและองค์กรพัฒนาเอกชนหลายแห่งได้รับ
งบประมาณจากรัฐบาล เพื่อที่จะให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง รัฐบาลจัดให้มีการณรงค์ต่อต้าน
โรคเอดส์อย่างแข็งขันทั่วประเทศ และ เน้นให้เห็นความสำคัญในการให้เอื้ออาทรต่อผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี หรือ ผู้ป่วย
โรคเอดส์ ในข้อมูลข่าวสารที่รัฐบาลเผยแพร่โดยผ่านสื่อมวลชน แม้ผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี หรือ ผู้ป่วยโรคเอดส์ยังถูก
รังเกียจ กิจการต่างๆขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านเอดส์มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อที่จะสนองตอบความ
ต้องการด้านต่างๆ นอกจากนี้บริษัทเอกชนบางแห่งก็เริ่มเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ในการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แก่
พนักงานของบริษัทแต่ละบริษัทด้วย

ภาควิชา
สาขาวิชา ทยศึกษ
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ Eiko Kobori
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Dr. Mantri Jenwittakarn
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C510981 : MAJOR THAI STUDIES

KEY WORD: AIDS/THAI SOCIETY/PUBLIC RESPONSES/
GOVERNMENT AGENCIES

EIKO KOBORI : AIDS EPIDEMIC IN THAI SOCIETY : A STUDY OF
PUBLIC AND GOVERNMENT RESPONSES. THESIS ADVISOR :
DR. MONTRI CHENVIDYAKARN, Ph.D. 234 pp.
ISBN 974-634-363-7

The objective of this thesis is to describe the general picture and influence of the AIDS epidemic on the Thai society by focusing on government and public responses toward AIDS.

Since the first AIDS case was reported in Thailand in 1984, HIV, the virus that causes AIDS, explosively spread among Thai people through the sharing of needles used for intravenous drug injection, and through the wide acceptance of commercial sex services.

At first, the Thai government, except for the Department of Communicable Disease Control and some other relevant agencies, tended to keep silent about AIDS for fear of its impact on the country's economy. After a case of a man infected with HIV through a blood transfusion during an operation was publicized, the Thai public became afraid of becoming infected with HIV.

After the rapid spread of HIV was found among drug users in 1988, the Minister of Public Health suddenly began to talk about AIDS. However, a local tourism association strongly resisted this attitude. A negative and fearful image of AIDS was conveyed in information about AIDS at that time in order to create an urgent awareness of AIDS among the public. At the same time, the government aimed to enact the AIDS Bill in order to strictly control the so-called high risk groups by law, in which detention was included if necessary. Reflecting this government attitude toward the AIDS issue, the public was afraid of AIDS and discriminated against and ostracized people with HIV/AIDS.

Under the new government, all ministries and some NGOs received funds from the national budget for AIDS to reach a wide-range of people. AIDS campaigns were actively conducted nationwide by the government, and information about AIDS that emphasized compassion to people with HIV/AIDS was largely distributed through the mass media. Though people with HIV/AIDS were still discriminated against, activities of NGOs working for AIDS were diversified to meet various needs, and some private companies began to deal with AIDS.

ภาควิชา.....

สาขาวิชา ไทยศึกษา

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ Eiko Kobori

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Montri Chenvidyakarn

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

Contents

	Page
Abstract (English)	i
(Thai)	ii
Acknowledgments	iii
Abbreviations	iv
List of Tables and Figures	v

Chapter

1. Introduction	1
2. Epidemiological Spread of HIV in Thailand	11
2.1 Present HIV/AIDS Situation in Thailand	12
2.2 The Beginning of the Spread of HIV	17
2.3 First Epidemic among IDUs	23
2.4 Second Epidemic among Female CSWs	27
2.5 Third Epidemic among Heterosexual Males	29
2.6 Latest Epidemic among Housewives, Newborns, and Others	32
3. First Period: Government and Public Responses From 1983 to October 1988	34
3.1 Responses of the Department of Communicable Disease Control, Ministry of Public Health ...	35
3.1.1 Epidemiological Investigation	36
(1) Before the First AIDS Case was Found ..	36
(2) Case Finding	37
(3) Special Clinic for Male CSWs	39
(4) AIDS Ward	39
(5) AIDS Listed as a Notifiable Disease ...	40
(6) Ban on Foreigners with HIV	41
(7) Draft AIDS Legislation	42
(8) The National Coordinating Committee on the Prevention and Control of AIDS	44
(9) Center for the Prevention and Control of AIDS	45
(10) Conclusion	46
3.1.2 The Thai National Programme on the Prevention and Control of AIDS, 1988-1991	47
3.1.3 Short-Term Plan (1988)	53
3.1.4 Medium-Term Plan (1989-1991)	64
3.1.5 Summary of Responses of the Department of Communicable Disease Control in the First Period (From 1983 to October 1988)	74
3.2 Responses of Other Government Agencies	76

3.3	"End of Secrecy"	80
3.4	Public Responses	84
3.4.1	Impact on Society	85
	(1) Gays and Gay Bar Owners	85
	(2) Rumors and the Public	86
	(3) The Case of Cha-on	89
	(4) The Case of Spun	91
	(5) A Case of a Community-Based Organization	94
3.4.2	Responses of NGOs	95
	(1) The National Blood Center of the Thai Red Cross Society	96
	(2) An NGO for Gays	98
3.4.3	Summary of Public Responses during the First Period	99
4.	Second Period: Government and Public Responses From November 1988 to May 1991	101
4.1	Responses of the Ministry of Public Health ..	103
4.1.1	The National Coordination Committee on the Prevention and Control of AIDS ...	104
4.1.2	The Programme on the Prevention and Control of AIDS, Ministry of Public Health	104
4.1.3	AIDS Bill	113
	(1) Structure and Content of AIDS Bill ...	114
	(2) Dispute concerning AIDS Bill	118
4.1.4	100 Percent Condom Programme	122
4.1.5	Review of Medium-Term Plan	123
4.2	Out of Step Responses of the Government	130
4.2.1	Ministry of Interior: Revision of the Immigration Act	131
4.2.2	Responses of Local Governments	134
4.3	Public Responses	139
4.3.1	Responses of a Local Tourism Association	140
4.3.2	Tourism Authority of Thailand	143
4.3.3	Impact on Society	146
	(1) Blood Tests for Foreign Staff at Chulalongkorn University	146
	(2) A Case of a Boy Whose Parents Died of AIDS	146
	(3) Other Incidents	150
4.3.4	Responses of NGOs	151
	(1) Opposition to the AIDS Bill	152
	(2) Opposition to the Decision of the Ministry of Interior	153
	(3) Opposition to the Establishment of AIDS Rehabilitation Center	154
	(4) AIDS Panel Discussion	155
	(5) Establishment of Thai NGOs Coalition on AIDS (TNCA)	158

5. Third Period: Government and Public Responses	
From June 1991 to 1993	160
5.1 Government Responses	162
5.1.1 The Thailand National AIDS Prevention and Control Plan (Draft), 1992-1996	164
(1) Program on Public Information and Education	164
(2) Program on Medical Treatment and Care	166
(3) Program on Human Rights and Social Support	167
(4) Program on Research and Evaluation	167
5.1.2 The Establishment of the National AIDS Prevention and Control Committee	169
5.1.3 Budget Allocation to Ministries	172
5.1.4 Revision of Laws	174
(1) Revision of Ministerial Announcement No.2 by the Ministry of Public Health	174
(2) Cancellation of the AIDS Bill	175
(3) Revision of Ministerial Announcement No.11 by the Ministry of Interior	177
5.1.5 100 Percent Condom Program	178
5.1.6 Responses from Other Government Agencies	180
(1) The Department of the Police	180
(2) The Ministry of Interior	183
5.1.7 After the Anand Government: From October 1992 to 1993	184
5.2 Public Responses	188
5.2.1 Impact on Society	189
(1) Rumor at a Shopping Center	189
(2) AIDS Patients Deserted by Families	192
(3) Letters from People with HIV/AIDS	194
5.2.2 Participation of NGOs	196
(1) Cooperation with the Government	198
(2) Thai NGO Coalition on AIDS	203
(3) Thailand Business Coalition on AIDS	206
(4) NGOs and Community Based Care	210
6. Summary and Conclusion	213
References	219
Appendix	231

Acknowledgments

I am indebted to many people for helping me complete this thesis. First, I would like to express my deep gratitude to my advisor, Dr. Montri Chenvidyakarn. Even when he held the demanding public position of Deputy Secretary General to the Prime Minister, he always welcomed me and spared his precious time for me. I also owe great thanks to Dr. Suwadee T. Pattana, chairperson, and Dr. Matrini Ruktanonchai, member, of my thesis committee. Their constructive advice helped me develop my ideas as well as write my thesis more correctly. I owe a debt of gratitude to Dr. Sunait Chutintaranond. He worried about me and gave me very useful advice and greatly encouraged me.

I greatly appreciate cooperation from all officials and doctors of the Ministry of Public Health who gave generously of their time. They allowed me to interview them and readily found various data and documents for me. Experts of the Japan International Cooperation Agency privately offered me every convenience. Especially, Dr. Kazuichi Kon-yama who arranged an unexpected but very profitable interview with a senior officer of the Ministry of Public Health, and Dr. Kikuko Miyamura who offered me very instructive opportunities for my study at her private expense.

Ms Veronica Humphery-Smith and Ms Angela Wojcik willingly and gladly corrected my poor English. Without their warm consideration and kind encouragement, my thesis would have taken time and patience to read. I don't know how to thank them.

I thank my best Thai friend, Ms Pranee Kajeejit, from my heart. She and her family always welcomed me warmly like a member of the family. Owing to her genuine friendship, I have spent very fruitful years in Thailand.

Lastly, I appreciate the wholehearted support from my parents in Japan. I was always happy during my study because I knew the way I could repay their support was to complete my thesis. I dedicate this thesis to them.

Abbreviations

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
ARC	AIDS Related Complex
CDC	Communicable Disease Control
CPCA	Center for Prevention and Control of AIDS
CSW	Commercial Sex Worker
GO	Governmental Organization
HIV	Human Immunodeficiency Virus
IDU	Intravenous Drug User
MoPH	Ministry of Public Health
MTP	Medium-Term Plan
NAC	National AIDS Committee
NACP	National AIDS Control Programme
NGO	Non-Governmental Organization
SPA	Special Programme on AIDS
STD	Sexually Transmitted Disease
STP	Short-Term Plan
VD	Venereal Disease
WHO	World Health Organization

List of Tables and Figures

	Page
2.1 Distribution of reported AIDS cases by year of diagnosis in Thailand, September 1984 - November 1995	14
2.2 Distribution of reported AIDS cases by sex and risk behavior, as of November 30 1995	15
2.3 Distribution of AIDS by occupation, as of November 1995	16
2.4 Distribution of AIDS by region, as of November 1995	18
2.5 Distribution of AIDS by age, as of November 1995	18
2.6 Serological survey among high risk groups: Bangkok and Pattaya, April 1985 - 1986	21
2.7 HIV-infection rate among IDUs at Thanyarak Hospital, August 1987 - December 1988	24
2.8 Results from the first sentinel seroprevalence survey, June 1989, 14 provinces (Median)	26
2.9 Results from sentinel seroprevalence survey, Thailand, 1989-1995	30
2.10 Results of blood test for HIV among army Conscripts	31
3.1 Objectives and strategies of the National Programme on the Prevention and Control of AIDS, 1988-1991	52
3.2 Activities planned in the Thai National Programme on the Prevention and Control of AIDS, 1988-1991	54
3.3(1) Planned activities of the Short-Term Plan for the year of 1988 and budget	56
3.3(2) Detailed budget use for health education	57
3.4 Objectives and strategies of the Short-Term Plan of the Department of CDC, 1988	59

3.5	The National Coordinating Committee on the Prevention and Control of AIDS	62
3.6	The Center for the Prevention and Control of AIDS	63
3.7	Objectives and strategies of the Medium-Term Plan	66
3.8	Budget estimates for the Medium-Term Plan for 1989	68
4.1	Objectives and strategies of the Programme on the Prevention and Control of AIDS, Ministry of Public Health	106
4.2	System and management improvement in detail in the Programme on the Prevention and Control of AIDS, Ministry of Public Health	109
4.3	Responsibilities of the Committee for the Programme Management	111
4.4	Provincial committees on AIDS, members, and roles	112
4.5	Structure of AIDS Bill	115
4.6	NGOs participating in national AIDS prevention activities in Thailand (October 1990)	128
5.1	Objectives, strategies, and programmes of Thailand National AIDS Prevention and Control Plan, 1992 - 1996	165
5.2	National budget for AIDS from fiscal year 1992 to 1995	173
5.3	Change of amount of national budget allocated for NGOs working for AIDS issue	197
5.4	Thai NGO Coalition on AIDS	204
5.5	Membership status and services provided by the Thailand Business Coalition on AIDS (TBCA)	208

Figures:

1.1	Structure of Human Immunodeficiency Virus	10
2.1	Geography of Thailand	19